

ADATTÁR.

KAZINCZY FERENCZ »DIÁRIUMA«.¹

(1804—1806.)

(Első közlemény.)

1804. *Januarius 1.* Gyűrűt áruló zsidó. Dél után Varga Ferencz emberünk' temetése. Csóka Jánosnak nyomorult predikáziója 's Mata Imrének a' nép előtt kedves versek.

15d. Debreczenbe. Sárosiné gondolván hogy szokás szerint meg fogok nála jelenni, igen későn jött a' házhoz, 's érezteti velem kegyeinek megfogytát. Én a' Philosophot jól játszom; még pedig bántás nélkül. Végre szelidülni kezd; tenyeret nyújt csókra, simúl, tapad; de mind ez csak félig érttetik, 's nem engedem magam' megmarasztatni. A' fellobbanásokat, úgymond, el lehet szenvedni, ha a' szív az marad a' melly volt. Mentem. Bálba. Marist béviszem 's leültetem egy neki illő helyt. Rhédey Lajos, Szláv János, Gróf Teleki Jóska ott. —

16d. 8 pár disznót 320 vf. eladok. — Erzsit, Sárosinének szobaleányát megkérlik. Az Asszonya nem engedi, hogy szolgáló nélkül ne maradjon. Én éreztetem a' dolog igazságtalanságát. Egyedül azon tartalék által indítatik, hogy ezt is makacssága jele gyanánt ne vegyem. Bál ismét. — 17d. Fő Hadn. Fazekas Urat ma látom először. — 19d. Kapitány Pogány Lajos és Hári Péter szigethi Prof. — 28d. Kincses és Báthy Marishoz. Laczi Regmeczre indul.

Februáriuus 11d. Az Esperest Fazekas István és Szántó János Tractualis Nótarius érkeznek. — Mata Imre Rector közönségesen szeretett itt az alnép által. Kedves volt az anyámnál is. Én pedig, ha magam maradtam a' háznál, mindég megtartottam velem ebédelni 's vacsorálni. A Pap, Csóka János, nem szerette. Egyik oka az volt, hogy

¹ Így nevezi ő maga is (1804. okt. 25-ki feljegyzésében: »Itt elfogyott diáriumom... és 1805. decz. 28-ki írásában: ... »ezen diariumomat dolgoztam régiebb diariumaimból...«) jegyzeteit. Ezért tettem a különben cím nélkül kézirat fölébe e czímet. (V. ö. XII. évf. 502. l.) A közlő.

a' Rector szép versű búcsuztatójit a' halottas Auditórium éppen olly gyönyörködve hallgatá, mint a' Tiszteletes Úr' szomorú morális Prédiká-tziójit, mellyek Philosophusnak kedvesek, becsesek lehetnek, de köz nép mulattatni akar, nyilván való únalommal. Az emberi elme' tehetségeit hármonisan kellene művelni; 's Prédikátor Uraimék jól tennék, ha a' száraz Morál' tanítása közben holmit elegyítenének, 'a mi az imaginatiót 's ingeniumot is occupálja. Fráter Pál is ellensége volt, mert a keze alá járó fija meg vala bántva. Sok Földés Úr csak azért haragudt reá, mert az Anyám' háza szerette. A' Pap declarálta, hogy vagy a' Rectornak kell elmenni, vagy ő megyen. Igy lévén a' dolog, én a' Rector védelme-zése mellett mindent elkövettem, 's azt kívántam, hogy ha csak ugyan el kell mennie, menjen, de *ne vétessék vétkesnek*. Vis et nequitia quidquid oppugnant ruit. Ezek, tudván, hogy a' Nép kívánja megmaradását, olly ravaszsággal vették ki vótumát, hogy az ő plánjok a' köznép által is secundáltassék: a' Fő Curátor, Fráter Antal, pedig Testimonialist adott neki, hogy magát tökéletesen jól viselte, de úgy, hogy elébb ígérje meg, hogy magát megmarasztatni nem fogja. — Mata exament tart. A' két Visitátor úgy vitte a' dolgot, hogy az examen jó ne lehessen. Mata okosabb vala mint gondolták; Egy declaratiót ada bé, hogy ő nem akar megmaradni, 's így becsülettel mozdúlt ki hivataljából. — Ezen Gyűlésen még egy más rendes dolog is adta-elő magát. Nemes Eperjesi György asztalos Mester a' Templomban a' cathedra' koronája körül dolgozott. A' morális Predicatiókat módból mondani szerető Predikátor az embert zaklatta, 's vele kevélyen bánt. Az asztalos fizetést kívánt, a' Pap tűzbe jó, 's ollyat mond, a' mire Eperjesi e' szót felelte: Az Ecclesia velem nem bán *emberül*. — Hát az Eccl. disznó? kérdé haraggal a' Pap. 'S Eperjesit a' Fő Cúrátornál beadja, ellene a' Gyűlésen tanú lesz, 's Bíró is egyszersmind. — A' Pap által igazgatott gyűlésben Eperjesit, a' ki magát vétkesnek recognoscálni nem akarta, az Ecclesiától eltiltják. Én ennek is pártjára keltem; capacitálni akartam a' Papot, hogy tanú, Vádoló 's bíró nem lehetett; hogy a' morál és keresztyénség azt kívánja, hogy egy gondolatlanúl ejtett szó illy keményen ne büntetessék etc. etc. haszontalan vala. Mondtam neki 's a' Fő Curátornak, hogy ne engedjék arra a' gyalázatra jönni a' dolgot, hogy Eperjesit az Esperes tégye majd vissza: de nem használt. Meg lett a' mint mondtam: Elolvastatott az Eperjesi Instantiája. A' két Papi-Ember nem akarta hinni, hogy az Eccl. azt a' Végzést hozhatta volna. A' Pap és a' Fő Curátor kéntelenek voltak megvallani, hogy a' dolog nincs különben. Az Esperest Eperjesit visszatette az Eccl. kebelébe. Fráter Antal declarálta, hogy övele Eperjesi egy széket nem ül. Az nem használt. Declarálta, hogy ő többé az Ecclesiáért leg kissébet sem tesz. Az sem használt. — 'S a' morális Tanító majd megpattant mérgében. — — A' gonoszság Mata felől azt mondotta, hogy azért jártatom hozzám ebédre, vacsorára, hogy ha Maris tőlem viselős lesz, a' Rectorra foghassam. Szégyeljem e ezt feljegyezni? Pedig tudták, hogy 1.) Mata nekem purizál, 2.) hogy egyedül enni igen bajos. — Az Eccl. Curátora, Gazsi György, ezt a' jámbor életű embert az által is igyekezett gyalázatba keverni, hogy egy ide

való fiatal özvegy kapujába éjjel egy *kereket* állítatott-fel, a' mi kurvák' czégére, mert a' Rectornak ennél állott egy hordó bora, még férje' életében. Szerencséjére a' Rectornak és az özvegynak, ez egy' tiszta-életűnek ismért Asszony volt, 's az egész falú tudta, hogy a' Rector Ádám Sárival van szerelmes eggyetértésben, kit el is venni szándékozott. — Nemtelen ellenségei győztek, mert a' Rector csakugyan eltolatott. De az Isteni Gondviselés pártjára kél a' jó embernek, 's pótoléket ad neki minden szenvedésért. Imé 1805-ben már Élesdi Predikátor leve, hol mindenektől szerettetik.

Ezeket lépésim mentsége végett jegyzem-fel, és azért, mert az a' cselekedetem, hogy egy jó embert, a' mennyire rajtam állott, elnyomatni nem engedtem, örökké örömömre fog válni.

Ma láttam életemben a legelső Napfogyatkozást. Ez szertelen' nagy volt: de a' felleget ég miatt csak kevés pillanatig látszhatott tisztán.

Martius 5d. Bátyám Kövér Imre Úrtól kölcsön veszek 100 fto. — Nyíri Istvánt megfogadom kocsisnak. Fizetése ez: 12 Vf. 3. pár csizma. 1. köböl vetés. 1. guba. 1. kalap. 1. nyakravaló. 2. öltő fejr ruha. 1. ujjas rekli. 1. alsó puszli. 1. nadrág.

7d. Asszonyám jó, 's hozza a' Munkátsról elbocsátott Plezsnyaliszky Ferenczet inasomnak.

16. Laczi jó, Báthi itt van. Laczi nem engedi magát megcsókolni.
17. Laczi Váradra.

18. Boda Ferencz Gulyásunk a' hús ételben megfúl. *20d.* Csóka felette egy szeretlen Predikáziót tart.

21. a' kőmíves rakja az udvarnál lévő pinczét. Nyíri István kocsisomnak lakadalma.

Aprilis 2d. A' Semlyéni Csapszéket Salamon és Ábrahám Áron arendálja 1525 Rft — a' Mészárszéket Fráter Antal 21 Rf. — a' boltot Jákob 15 f.

3d. Ábrahámnak 300 fto adok költsön.

5d. Irtóztató szélben indulunk Kólyra. Újra ültettem a' tavaly ősszel ültetett 3 jegenyét a' szőlőben. A' szilvásban violákat eczetnek. — 8 nyitó per 34 x.

6d. Rhédey Lajosné, szül. Kácsándy Teréz meghal.

8d. Mata Imre búcsúzó Predikáziót mond.

12d. Báró Huszár . . . Váradon, éjjeli 11 óraker agyon szúrják. Ez az ember a' pénz és successio miatt, elvette Gróf Kornis . . . . . nem gondolván azzal, hogy lehellete büdös, és annyira sánta, hogy minden lépése eleven szánakozást indít. Félre csapott, 's sok ideig egy Váradai szép özvegy vala szerelme (Baranyi Péterné, szül. Szlávy Mária) Hogy titkos szerelmét csendesen vihesse, megrontotta hitvese' Principiumit 's theoriáját, 's szabadságot engedett neki, hogy úgy éljen a' mint akar. A' rút de gazdag elhagyott Asszony pénzen vásárolt szerelmet; Tiszt, Deák, Cseléd minden jó volt neki. — Baranyiné a' Causar. Regg. Director, Consil. Majláth György Úr, a' Minister Gr. Majláth József Excell. testvére, megkérte . . . . . — Bné hozzá ment. Huszár az olta alacsonyabb sorsú Szépekkel mulatgatta magát. Most egy Patikárius

Gerhárdné, Kassai születésű Balázs Mancza, volt kedvese. (Gr. Csáky Antalnénál szolgált, mint szobaleány, 's szolgálatjára volt pénzért az egész Publicumnak. — Húszár ezt vezette ki a Comoediából, nála vacsorált, 's a' mint a' legnagyobb záporban 11-kor haza ment volna, a' hídon megtámadtatik, 's eldől. A' gyilkos semmijét el nem vitte, és így nem pénz miatt öletett-meg. Húszár kiált, 's roskadozva által megy a' hídon, 's 30 lépésnyire a' hídhöz eldől. A' város házánál strázsáló Mesterember legények közül kettő oda szalad, részegnek gondolja az eldőltet, 's nem mér hozzá nyúl. Húszár alig érhető szóval ezt mondja: Én vagyok, Báró Húszár, ne féljete, emeljete-fel. Ezek Hajdúkért szaladnak: de míg ezek előjöttek, Húszárnak elállott a' szava 's megholt.

Felesége más nap dél előtt is, dél után is kikocsizott, elszórni bánatját, 's Narcissusa . . . . . mellette ült. — Nagy volt a' gyanú, hogy ez ölette vagy ölte-meg Húszárt, hogy az özvegyet elvehesse.

A' Váradi Publicumnak Világhoz tudó része igen szánta Huszárt. Becsületes ember volt, a' legjobb characterű ember. Kár volt érte. Gyilkosa nem Narcissus volt, hanem valami sárgaepés zelotypus. Képére tartozik ennek a' becsületes embernek az a' két kétséget teljességgel nem szenvedő anekdot, melly itt következik.

1. Huszár belé szeret Prof. Vitkóczinéba, 's járni kezd a' házhoz. Vitkóczy kéri hitvesét, hogy egy kétséges moralitású 's reputációjú embert távoztasson-el 'a háztól; az neki nemcsak nyugodalmanak s' hitvese jó nevének, hanem erszényeknek is ártalmas. — Nem használt. — Vitkóczy magával is szól Huszárral. — Az sem használt. Huszár, mint Gavallér, nevette az ollyat, sőt ingereltetett általa. — Vitkóczy egy nap összev akad Huszárral a' hídon, szó esik köztük, 's Vitkóczy ollyat mondott valamit Huszárnak, a' mit Gavallér satisfactióvétel nélkül nem hágy. Huszár tehát egy este egy Secundánssal, köpenyegbe burkolva, Vitkóczira mégyen, elébe tesz két töltött pisztolyt, 's közel egy óráig ijeszti, hogy el nem megyen, míg neki elégtétet nem ad. Végre elúvnán a' nem-gavallér ember, vonogatózásait, a' két vitéz neki áll V . . . nak, 's a' maga tulajdon szállításán megbotozza. — Ez után H. arra bírja V . . . nét, hogy férje ellen indítson elváló pert a' Szent Szék előtt; 's midőn annyira ment a' dolog, hogy a' Birák már ítélni akartak benne, H . . . a' Patikáriusnéval kezdette-el szerelmét, 's az asszony mind kedvesét elvesztette, mind férjét. — Most tehát nagy vala a' gyanú, hogy V . . . volt a gyilkos; de ez megmutatta, hogy ő akkor este 7 órakor tért egy deákkal haza valamelly Professor társától, kinél a' hideg kilelte, 's egész virradtig ágyban feküdt. — A' Váradi elegánsok' publicuma azt mondotta, hogy az a' hideglelés a' fogadott gyilkosok tettét maszkírozta, hogy úgy a' gyanút egészen elhárítsa magától; csakhogy fogadott gyilkosoknak nem volt semmi nyoma.

2. Az ez' idei bálban két fiatal-ember meglát egy fellépő Asszonyt, kívánságra gyúlad, 's az a' kérdés esik köztük, ha lehetne e boldogulni? Nehezen! mond az egyik, mert nagyon félti a' férje. — a' hang a' közel álló B. Huszárnak füléhez ér, 's ez megszólal: Menjünk az Asszonyhoz és ha férje legkisebb gorombaságot tesz, botozzuk-meg! Így beszélte

ezt nékem Bihari Assessor Baranyi József Úr, a' ki akkor nap' Bál-Commissárius volt.

14d. Rhédeyné koporsóba tétetik, 's 15d. hercegi pompával eltemetetik. Debr. Predikátor Földvári, Prof. Budai predikál és perorál, Csokonai pedig cathedrából olvassa-el pajkos verseit. Actiója hisztrióhoz illett. A' temetés' czeremoniáját a' Magyar Merkúrnak Dr. Sándorffy írta meg. — Én Nagy Gábor Úrral mentem-bé Váradra 's Dienesnek ebédlőjében háltunk mind ketten. Olly világos volt a' szoba, hogy a' hold fénye mellett a' nagy betűvel tett nyomtatást el lehetett olvasni. Az én ágyam a' középső ablakban, fejjel a' kert, lábbal bé felé. Látni fogjuk majd mit fogtak réám, 's mivel vádolt Dienes. — 21d. Laczi indúl Linczbe, hol Regementje (a' Kerpené) feküdt.

Május 1. Baranyi József Úrral együtt Conscriptornak nevezetvén, Bagoson Debr. mellett, hozzá fogunk a' munkához. — 2d. Bé Debreczenbe konyhára valót vásállani. — Sárosiné sír. A'mint sétálunk, egy szép formájú kis ház mellett mentünk-el. Mann könnte in dieser Hütte glücklich fein: aber alte Leute verändern ihre Launen, Grillen, Grundsätze nicht. Ezt nem-kért mentséggéppen mondotta. Nem tudván mi van begyemben, azt hitte, hogy a' Lückenbüsseri játékot ismét kedvem érkezik játszani. — 3d. Csokonait kivívénk. — Németh László barátom' képe — 4d. Major Juricskay, későbbben Hesszen-Homburg Rgmtbeli kapitány Makay Úr, 's 6d. gróf Haller Pál és az ifjú Juricskay Kassára; Balás Cam. Fiscális pedig Dr. Lonovicsot házassítani Debr'be. — 8d. Vége a' Conscriptiónak Bagoson. — 9d. Monostor-Pályiban Hathvani Pálnál, 11. Paksi Kis András Úrnál, kinek felesége Hathvani Istv. Profnak leánya.

15 és 16d. Hosszú-Pályiban Praesese valék az Úri széknék, Consil. Tokodi ki nem érkező.

20d. Pünkösöd Vasárnapja. Kezdődik a' Maris históriája, melyet külön fogok megírni, hogy a' beszéd folytatában menjen 's meg ne szaggattassék. (Lásd XII. évf. 191. 1.)

21d. Marist beküldöm Debreczenbe Nagy Gáborral. Asszonyám küld Dienesért, a' ki 22dben érkezik, vélem rég olta fojtogatott gyűlölségét 's Vice Ispáni felsőségét igen világosan érezteti, 's 23dban mégyen.

24d. Én Hosszú-Pályiban folytatni az ott félbeszakadt Conscriptiót. Ebédet Domokos Lőrinczel. Asszonyám Debrbe; Marist kihozza; Dr. Szent Györgyi nekem stafétát küld. A' Létai erdőben tévelygek s' hálók.

25d. 7 óraker reggel Semlyénbe érek. Dél után én Hosszú-Pályiba, Asszonyám Regmeczre.

27d. Bé Debreczenbe. Ebéd Fő-Notár. Komáromy Györgynél. Doboziaknál vacsora.

28d. Derecske. A' Bíró Bányai Istvánhoz, a Notarius Gál Istvánhoz a Predikátor Soltész.

31d. Úrnapja. Sinay Sándor ebédet nekünk és a' Hohenzoller Regementbeli Tiszteknek. Ezek közt verekedés támad. Én idejében el. — Az oskola Rectora, Obernyik József, leírhatja nekem Sylvesternek Grammaticáját.

Június 2d. Kerekibe éjtsz. Obristlieutenant Csanády né Asszonyhoz.

3d. Váradra. A' Felix bányájában ebéd. — 7d. El a' ferdőbő! éjtsz. Derecske. — 9d. első cseresznye.

15d. Derecskét elvegeznék. — 16d. Tépét. — 17d. Kereki. — 18d. Várad. Ma eskettetik fel VNotar. Szarka. — 19d. Sánta József Perceptor Úrnál ebéd. Ott Fráter István, kivel rútol öszvekapok. Pirúl gyengessége miatt. — 20d. Miskolczinál ebéd, vacsora Thúrzónál Kapit. Makaival. — 21. Gróf Haller Ferencz kánonoknál ebéd. Oda jó Grális Wilhelmy és Gr. Sauer. Ez azt állítja, hogy dogma nélkül nincs morál. Ma plenipotentiát vallok. — 22d. Az inasom azt a' hírt hozza, midőn lovaink már fogva voltak, hogy Conscriptióra menjünk, hogy a' Semlyéni kocsiától, a' ki József öcsémet hozá be Váradra' azt a' hírt hallá, hogy Asszonyám azon való Confusiójában, hogy Patakon négy lova a' Bodrogra fült, halálra betegedett. — Nem úgy vala. Józsi azért jött, hogy Dienestől négy Vármegye katonáját kérjen, a' kik Marist Linzbe vigyék Laczihoz. — Én magamtól arra a' gondolatra jutottam, hogy jobb lesz félbe szakasztani a' Conscriptiót, 's az anyámat vigasztalni menni. Viradtáig Böszörmény. — 23d. Liskára. — 24d. reggeli két óraker Liskára — Maris fogva tartatik. Nem boldogulhatok kéresemmel. Éjtszaka Kázmérba. — 25d. Asszonyám levelet küld a' Grófnénak, hogy tartóztasson péntekig. De én vissza Regmeczre. A' kapu előtt állok-meg, 's Újhelyig mégyek. Onnan vissza Regmeczre. — 27. Rátkai jó, és bizonyoságot tesz arról, hogy nagy Prókátor és emberseges ember (sarcasmus). — Dél-után Józsi érkezik és szabad kiömlést enged a' maga paraszt erkölceinek 's gaz lelkének. Én az ő szitkaira csak feleltem: Nekem nincs fegyverem goromba ellen, 's míg ő fél óráig önti a' maga szitkait, fenyegetéseit, én egész phlegmával levelet írok. — 28d. Kázmérba. 29. Patak, Rakamaz. 30. Nyíregyháza, Mihálydi.

Július 1. Semlyén. 3. Vacsora és ebéd Szentgyörgyiné. 4d. Báro Vay Miklósnál. 5d. Derecskéről Esztárra. Baranyi József Úr érkezik. 6d. Esztáron conscrib. 7d. Erdődy László és Patai Pál Kardszagra. Hodosi Sámuelhez. 8d. Ebéd Hodosinál. 9d. Szunyoghy Katalin, özv. Mészáros Dánielné ebédre. Dél után által Pocsajra. — John levele érkezik az én portrém próbanyomtatásával. 11d. Vajdára 13. Halásznai Diószegre. Dömsödinél Jankán. 14. Dél után Váradra 15d. Sándornéhoz, és az Augartenbe. Prof. Vitkóczy és Valkovszki és Kovács. — 16d. Sándornénál ebéd. Rhédey. Illyési József és Kristófinál Kapitány Makayval. Hatvani oda 's a' Sashoz. — 17. Eggy 60 esztendő perezchordó felakasztja magát a' Kőrös parton. — 18., 19., 20. Pocsajon conscribálunk. Baranyi József Úr kivitette nyoszolyáinkat, 's reggel felé érzettem, hogy fejem lágyja megfázott. — 22d. Esztárra. Erdődy Lászlónénak szül. Patay Magdolnának neve napja. Jó a' kocsisom a' hírrel, hogy Dienes Nyíri János béresre 71. Sófi gazdasszonyra 51-t vágatott, s Péchy Lajost elzáratta 's keményen megverette. V. Ispánhoz illő dolgok! — 24d. Bé Debreczenbe. A' Dobozi háznál ebéd. Az ebéd után szunnyadni ledőlök, 's midőn felköttem rángatást érzek szememben. 25. Baranyi József barátom elmegyén Váradra. Én Konyáron conscribálok. Estve a' Nótáriusnál (Vári a neve) a' dinnye földre. Ott egy raj méhet fogunk. Vissza jővén félre rándulni

érzettem a' számot. — 26d. Már nem szólhaték jól; a' b. és f. betűk mindég bal felé repültek ki ajakomon, 's alig lehetett annyi erőm, hogy kimondjam. 27d. Vissza Derecskéről. Ott a' Sylvester copióját öszve-hasonlítottam az Originállal. — 28d. A' Konyári Chirurgus kimondja tartalék nélkül, hogy a' guta sújtott meg, 's kényszerít, hogy szaladjak segédért Szentgyörgyihez. Ez elretten, 's Senecai vigasztalásokkal vigasztal. 31d. Baranyi József Úr kikísér Semlyénbe. Az Anyám látta bajomat, tudakozta Baranyit, mi ért, 's nem szánt.

Augustus 1. El Semlyénből. 2d. Gáborján. Ebéd Váncsódra, Száraz-néhoz. 3d. Gáborját elvégezzük. 4d. 5d. Kereki. — 6d. Péterszegen conscrib. Itt a' Predikátor Kis Imre Úr, a' B. Vay Miklós chemicusának atyja; egy szeretetre méltó öreg. — 8d. Várad. Báró Prónay Gábor és Szirmay Ádámné. Barcsay Kriska tegnapelőtt érkezett Sánta Főszbiróhoz.

9d. Rhédeynél ebéd. — Hirgeist Ferencz Bécsben meghal.

13d. Oroszi Pál Úr által az Album Kis Jánosnak verseihez elindúl. — 15d. Kis-Péracsra éjtszaka. 19. El Sárándról, s Semlyénbe.

Asszonyám hidegen fogad. Miolta velem ezek a' hallatlan bántások esnek, nevezetesen miolta a' gutával megüttettek, szünetlenül azon törtem magamat, hogy az illy Igazgatók kezei közül miképpen emancipálódhatnék. Láttam, hogy az ujjabbi bántások másod izben üttethetnek meg a' gutával, 's mit kezdett osztán akkor? Elvégeztem magamban, hogy megházasodom. De kit? Sárosinét nem óhajtottam többé, 's nem volt senki a' kiről gondolkozhattam volna. Bár valakit találhatnék, mondám, a' kiben fél annyi tökéletesség volna, mint Gróf Török Sophieban! — Csak egynehány nap múlva lökődött fejembe az a' gondolat, hogy hát ha magát próbálnám elnyerni? Sem nem reméltem semmit, tudván mint függ Etoilon, sem nem mertem a' próbát, sok okokon tartozván háladatossággal azon ház eránt, 's érezvén, hogy bennem sem nyagot, 's ragyogót, sem szépet 's ifjút nem talál. Letettem róla. Elváltván 19ben Baranyi Józseftől, a' ki a' Várad Fixumok miatt 14 napi pihenést kívánt, Vámos-Péracs és Semlyén közt az a' gondolat támada bennem, hogy azalatt Kázmért megjárhatom. Útannak, mondám, legalább az a' haszna lesz, hogy leteszek minden gondolkozást Sophie felől, 's nem álmodozom hasztalan plán felől. — Más nap reggel elindultam.

20d. éjtszaka Nyiregyháza. 21. Tokaj 's éjtsz. Ruszka. Itt harmad napig mulattam. 24. Pálházán ebédeltem Domokos Sámuel Úrral, 's estvére Kázmér. 25d. Lajos' napja. A' malomhoz. József berkébe Bodó Lajos szbíró 's Esküdtje, 's Pápai Sigm. és Ráczi Sigm. Fiscalis érkeznek az Úri-székre. A' Plebánushoz vizitre. Első declaratióm Sophie-nál. — 26d. Zápor éjjel. Reggel Sophie kopog az ajtómon. A' Grófné dél után beszél velem. — 27d. Mennek a' Magistratualisok. A' Gróf szól. Sophie-t ide ígéri. A' kis szobában már a' kenyérsütés felől is foly a' szó. Estve ki a' Bikkpatakig Pepivel és Susieval. — 28. El Kázmérból a' Gyűrűvel. Krainikot várom 30dikig. Ekkor teszek jelentést nála és Klárinál. — 31d. El Ruszkáról. Maris a' falú végén vár. Felveszem a' szekereimre 's egy darabig velem jó. — Kérben hálok. MÉRÁRA PUKYHOZ, a' ki a' Fáy Károly néma fíjával akkor érkezik Pestről.

September 1. El Kérből. Tokajban írom a jelentő leveleket Miklós öcsémnek, Kisnek, Némethnek, Virágnak. Ott vala Gróf Grzembszki Excell. A' Dorogi csárdában háltam. — *2d.* Estvére Debreczenbe. Szentgyörgyi éppen Báró Vay Miklóshoz hívatatik a' General Frimont szállítására. Oda vele. — *3d.* Batthyáni Aloysius és Tihaoszy.

B. Vaynál ebédelnék. Én is ott. Poenaeque deum! — *4d.* Asszonyámnak jelentem, 's fogadásom szerint írom a' levelet Kázmérba. — *7d.* Váradra indulok. Vajda. — *9d.* Kereki, hol Kerekjártó Urammal jövök össze. Onnan Ujfalúba conscribálni Baranyi József barátom nélkül. — *12d.* Által ebédre Kovácsiba Bessenyei Györgyhöz. — *14.* el Ujfaluból. Sophienak eljő levele a' Debreczeni postán. Az estvét Dobozi Lajosnál. — *15d.* Examen a' Collegiumban. Puky István és Kömjáthy Ábrahám ott. *16d.* Várad. *17d.* Gyűlés az Ausztriai Császárság titulusán való öröm miatt. A' Váradí püspök, Miklosi Ferencz, maga pontificál. Ott ebédem. Minthogy Váradon azt mondták, hogy az én technáimnak egy jele az, hogy a' Sophie elvétele felől eltöltöttem a' világot, még a' Püspöknek is béjelentem, hogy egy leányával mátkás vagyok. Meg nem értette 's kevésbe múlt, hogy nem nehezelt. — Gyűlés 18dban. *19d.* A' kalvinistáknál van a' Te Deum. Diószegi Predikátor és Esperes predikál igen helyesen. *20d.* ebéd az Oláh Püspöknél, a' ki maga pontificált. Ki Pocsájba. — *21d.* 2dik levele Sophienak. — *24d.* Asszonyám 500 f. ád. Indítom Frantzot a' kocsimmal Kassára Turnus Sattlermesterhez. Jó a' szép Nicsi anygali levele; kinek 25dben felelek. *30d.* Csóka János először ma hirdet-ki Semlyénben.

October 1. Francz jó Kazméréből. *3d.* Zemplén Vgyének Restauratioja. Ebben Ord. V. Ispán Lónyai Gábor; K. Péter Subst. V. Ispán kimarad, még pedig nem is candidáltván. *4d.* Indúlok Kázmérba, éjtsz. Pazony. *5d.* Patak, Kázmér. Sárga damasz plusch. *6d.* Sétálunk az erdőbe. *7d.* Bistére kocsizunk. *8d.* Kassára Pepivel. Szilváson betérünk. Theréz azzal a tanáccsal ereszt-el, hogy ójjam magam még a' fél gorombaságoktól is. Mit der ersten welche Sie Ihrer Sophie, oder Ihre Sophie Ihnen anthun würde, ist alles, alles verdorben. 'S Theréznek igazsága vala. De hadd tegyem-fel hát ide ma, az az 27d. Deczemben 1805, hogy íme 14dik holnapját élem házasságomnak, és még sem én nem tettem azt az én kedves Sophiémnak, sem a' jó Sophie nem nekem. — *9d.* Báró Wécey Miklósnénál, szül. B. Orczy Máriánál a' kertben. *10d.* Vissza Kázmérba. Betegen fekszem a' Generálisné képe alatt. *11d.* Almáért. Soeur Stanislas. *12d.* el Kázméréből. *16d.* El Ruszkáról. *17d.* Semlyénbe érek. *20d.* Halászon 93 Rf. egy fekete herélt lovat. — *23d.* pedig Szabó Mihály Debr. lókupecztól 220 Rf. két kanczát, melyeket 1805nek elején eladtam veszteséggel. — *25d.* Kólyra. Józsi Asszonyámat szörnyű tűzbe hozá, hogy én Bárczay Ferencznek azt írtam, hogy kevélyen fogok lenézni a' testvéreimre, mert én Mágnás leányt vettem. A' gyalázatos! hazudott. Csak az olly ember fejében támadhat az efféle gondolat, a' ki Asszonyám vallása szerint azt mondotta, midőn elvette Ragályi Máriát: Az én oldalom mellett bizony nem hált volna, de az csiklándoztatott, hogy Consil. 's Ord. V. Ispánnak a' leánya.

Bárczay Ferencz producálta az én leveletemet, 's abból látta Asszonyám, hogy én neki csak ezt írtam: Mít mond erre, ha majd meghallja, az az ember, a' ki azzal vádolt, hogy frájczimert akarok elvenni? — Comáromy Ferencz azt a gondolatlanságot követte-el, hogy itt Kólyon, elbeszélte az Anyámnak, hogy Ruszkáról eljövén Augban, Marist felülttem a' szekerembe. 'S az Anyám ezen annyira felindult, hogy Semlyénbe kísérvén Kólyról, hogy innen lakodalmamra induljak, olly szitkokkal vált-el tőlem, hogy kéntelen valék felemelvén szekerébe, elébb téрни vissza a' szobába, mint a' kocszi az udvarról ki felé indult. Annakutánna azt mondotta a' hegyen Miklós öcsémnek, hogy bánja, hogy meg nem veretett.

Itt elfogyott diáriumom. Kassára mentem, kezemhez váltani szekeremet 's kifizetni a' Mesterembereket.

November. 11dik November tizenkét óra tájban a' Mise' végével Kadlubják Pál Kázméri Plebánus megesket. Sophie előre intett, hogy ne engedjem magamat komoly elmélkedésekre sülyedni; 's midőn az oltárhoz kelle menni, eltolván a' V. Notarius Nedeczky Imre karját, a' ki vezetni akará, az enyémbé öltötte kezét, 's úgy menénk az oltárhoz. Immatriculált Nyoszolyó Úr Krainik József Sógorom, Nyoszolyó Asszony pedig B. Wécsey Miklósné képében, a' ki meg nem jelenhetett, beteges lévén, Báró Geizler Józsefné, szül. Szentmiklósi Mária volt. Tanúk pedig B. Wécsey Leopoldina 's Náni 's Splényi Caton 's Krainik Theréz. — Vendégeink: B. Splényi Manczi kisassz., Kátón testvérjével, B. Wécsey Leopoldina és Náni. Krainikné húgom, Theresie leányával. B. Geizler és Geizlerné, Mihály Öccsével. Mocsáry . . . Szirmay Antalnak Antal fijával . . . . . Sophienak tintafolt a' száján. — 12d. Bistére, mivel Klári húgom ott várt. Sophie ott sír. — 13d. Szilváásra. — 16d. Megtudván, hogy Józsi Balajtról, az Ipa' temetéséről, tegnap haza érkezett, más nap, az az 17dben, a' Grófné bennünket oda visz. Józsi döfölköz, hogy neki nem kell olvasó ember. Sophie tudakozza, hogy millyen embert kíván tehát társalkodására? Tanulatlant! felele. Sophie: Ich bleibe bei meiner razza. — 18d. Kassára indulunk. Szilvást hálunk. A' szegény Csörgő sokat cseveg; azt mondja, hogy azt hitte feje' fájásában, ich sey ein Büffel oder Rhinoceros. Az anyja, mikor megházasodott, Szentek' képeit függesztette az ágyok' felibe. Jól tette Asszonyám, úgymond, soha sem térdepeltek előttük annyit, mint most fognak. — Oda jött éjjel Stabs Chirurgus Mekler Úr, kivel Regete Ruszkán együtt ebédlénk. 20d. Kassa. Theréznél felvezettem Sophiet. 21d. Oda érkezett Polyxén is. Ma érkezik a' Gróf Batthyani Antalné ajándéka, a' Párisból hozott diadéme. — 23d. Pepivel Szomotorra. Szőlőskén hálunk. — 26d. Újhelyben Gyűlés. Ottan Jékelfalusi 2000 fto ad az árváknak. Lónyai Gábor engem is deputál ezen Materiában. Vissza Kázmérba. — 27dben Pepinek levele érkezik Kassáról, hogy menjen, 's megkapja Wécsey Miczit. — 28d. Sophie és én be Újhelybe Pepiért, hogy a' jó hír szertelenül meg ne illesse. 29d. A' Grófné indul Pepivel Kassára, 's gyűrűt vált. 30d. én Regmeczre a' juhaimhoz. Józsi hírem nélkül belőlök 9 darabot levágatott. Nyúzva lettem a' kamarában. Eggyet elvittem Kázmérba.

Deczember 1. Öletem a' juhokat 's beszóatom. — *3d.* Sophie és én Bistére. Ott Szentmiklósy Józsefné. *4d.* Délután Regmeczre számolni a' juhbőröket. — *5d.* A' Sophie kanapéja érkezik Kassáról. *6d.* Szentmiklósy Józsefné és Dr. Meczner ebéden Kázmértt. — *8d.* Azt irván Asszonyám, hogy míg fel nem jő, le ne vigyem Sophiet, mert maga hoz-le bennünket, Sophiet Kázmért hagyom, magam megindulok, nem tudván mire vélni, hogy nem jő. Estére Újhely. — *9d.* Kenézlőn Asszonyám Józsival és Mályival érkezik. Józsinak hirt viszek feleségéről, gyermekéről, 's nem felel, nem szól. Estve Patakon szurkálni kezd. Dissimulálom. — *10d.* Regmeczre. Ott hálók. A' Pepi csődörét Kázmérba küldöm, 's kérem Sophiet, légyen jelen, holnap érte megyek. *11d.* A Grófnéval és Sophieval ebédre Regmeczre. *12d.* Sophie igen rosszul van. Már kezdjük gyanítani, hogy terhes. *14d.* Regmeczre magam, 's *15dben* vissza. *16d.* Asszonyám Kázmérba jő. — *18d.* Mi Regmeczen ebéden. Az első Kassai Püspök Szabó András Úr installatiója. — *21d.* Regmecz és Újhely. — *23d.* Szemere László Urnál ebéden Lasztóczon; éjtszakákára Gálszécs, hol az ifjú Kocsi-Horváth Úrral, Juhász barátom barátjával, ismerkedem. — *24d.* Szirmay Pálnál ebéd. Beretón vacsora. — *25d.* Cseben Misét, ebédre Pazdics. Szirmay Andrásné nagy részt vesz boldogságomban, 's megérti, hogy mit tesz nekem Török Lajos, vejének lenni. Szirmai Jeanette, Tamásnak felesége, régi barátsága szerint fogad mind engemet, mind Sophiet, 's keresztahyának kínálkozik. *26d.* Beretón mulatunk. Ott Hadnagy . . . . . *27d.* Körtvélyesre. *28.* Miglészre 's Kázmérba.

1805. Januarius 1. Pepivel Regmeczre. *2d.* Markó hozott juh áraban 22 Vft, Hufiovszky 42. Timkó — 20 x. Hideg András Csörgei Szűcs fizetni fog Sarlóskor a' bőrökért . . . Vft. *3d.* Regmeczen *4d.* Vissza Kázmérba. Voltam Regmeczen negyedfél nap. — *6d.* Sophie és én Regmeczre szánon. Befordulván a kapun a' szán a jeges sík úton felfordul, én és Manczi sérelem nélkül dőlünk-fel, de Sophie az orra alatt sebet kap, az a' varrás, melly az ajakot a felső fogak' sora közepéhez ragasztja, elszakad. Sophie vérrel elborítva lép be. A' Józsiné' frajczimerét elveszi egy Lutheranus Esztergályos. Német lévén, a Felső Regmeczi Pap meg nem tudta esketni, Papirosból mondta-el a' hitet. — *7d.* Pepi és Meczner Parnóra, a' Gróf Kassára. — *9d.* Négy szekér indul a' Sophie holmijével Semlyén felé. A' Gróf érkezik Kassáról. — *11d.* Pepivel ebédre Regmeczre, osztán vele Ujhelybe. Vissza Regmeczre éjtszakára. Jósi éjjel kihallgatja, mit beszéllek Asszonyámmal. Asszonyám mondja, hogy Ragályi Mária megszóllalt: *Az én Atyám, ha Gróf nem volt is, derekasabb ember volt, mint a' Gróf.* Avagy mértük e Sophie és én magunkat ő hozzájuk? Alacsony gyanúk! — *13d.* A' Gróf és Grófné, Sophie, Susie, majd Szemere Lászlóné a' két kisasszonnyal, 's a' Bisteiek ebédre Regmeczre. Én vissza Kázmérba. — *14d.* Pepi jő 's megy Parnóra, 's engem Regmeczre küld, mert úgymond, Józsi az Asszonyámmal irtóztató históriákat kezd. *15d.* Regmeczen. Csendesesen túróm a Józsi gorombaságait. *16d.* Sophie reggel jő Pepivel. Pepi Ujhelybe megyen, Sophie estig Regmeczen. *18d.* Sophie ebédre Regmeczre

hozom. Miklós érkezik. Sophie Kázmérba visszamegy éjtszakára. Este Józsi sok gorombaságai után Asszonyám ellen tesz egyet. Ekkor szállalok-meg legelsőben; lakadalmam' napja olta minden bántásait *hallatlanná* tettem. Végre két kezét csipeje' tájékára tévén, mellyel nekem rugaszkodik. Ideje volt, hogy megmutassam, hogy ha úgy kell, úgy is tudok, mert a' tavalyi László napi phlegmámat meg nem értette, és azt írta Klárinak, hogy meg sem mertem motszanni; 's kaputrokjának gallérába kaptam. Az Anyám közinkbe jött, 's azonnal eleresztettem. Ragályi Mária előjött, 's Klári húgomnak szemrevetést csinált, hogy Te, Klári azt mondtad, hogy én olly csúf vagyok, hogy csudálkozol, mint szerethet az Uram. Klári tagadta: az pedig bizonyos, hogy Józsi a feleségét rútnak vallotta. — 19d. Józsi megyen. Miklós velem Kázmérba, 's mindketten vissza Regmeczre. 20d. Én reggel Kázmérba, mert a' Splényi ház oda várattatott. Azalatt Kazinczy Péter előhivatott, 's megcsinálták az Arendát. — 21d. Miklós megyen. — 23. Francz és a' Sophie portékáját vivő négy szekér megérkeznek. — 24. Regmeczre Pepivel ebédre. Ebéd után vissza. — 25d. Pakkolás. 26d. Ebéd Regmecz; éjtszaka Ujhely. Lónyai Gábor Sophiet meglátogatja. — 27d. Patak. — Csobaj. — 28d. Nagy András Úrtól ezer Rftot felveszek három esztendőre. Nánáson Oláh Mihálynál ebéd, éjtsz. Böszörmény. — Meghal Csokonay Mihály. — 29. Debreczen. Temetik Csokonait. Jelen valék temetésén. — 30. Semlyénbe értem ebéd után.

Február 1. Ebéd Susi húgomnál. Kövérhez, Péchy Mihálynéhoz, a' Paphoz. — 3d. Ebédén Péchy Mihályné, Fráter Antalné, Kövér és Dobsa, s Péchy Klári. — 4d. Susi itt, Sophie hány. 7d. Lovaglunk. 8 d. A' Postamester itt ebédel. — 10d. Sophie igen rosszul van; Franz megy Szt.-Györgyiért. A' Zsidó szabó itt dolgozik. — 14d. Maszli indul Regmeczre. — 15d. Szántó . . . . . Fiscalis Temes Vármegyéből. — Mózes Zsidótól két szép tehén borjústól. Csanády Sámuelné Assz. Kerekiben meghal. 18d. Franz ismét megyen Dr. Szentgyörgyiért. 20d. Szentgyörgyi nem jó. — 22d. Piskoltra két borjútlan fiatal bivalyt venni. Ára 200 Vft. — Vettem itt egy Luczi nevezetű, Nyári-Rapp színű, hat esztendőes vemhes kanczát is. Vemhe Aprilisben lett meg; 250 Rft. 23d. Gulyás Szilágyi György' lakadalma. — 27d. Franzot felindítom Kázmérba.

Martius 2d. Szuli béizen, hogy megyen. Helyébe megfogadjuk Csegő Évát. — 3d. Asszonyámnak jut az ez idei erdővágásból 157 szál fája, 18 rakás gallya. — 7d. Miklósi András szegény Deák ide vetődik; megtartóztatom, hogy holmit tisztázzon. — 8d. Franz érkezik Kázmérból. — 10 d. Semlyénben Communio. Délután a' Notárius iker gyermekeinek Sophie és én — 's a' Pap 's a' Papné keresztyujai leszünk. Az enyémet Nagy Józsefnek hívják. — 11d. Árkoltatni kezdek a' Czigányokkal. Sophie gyalog ki. A' Postamesterné meglátogat. — 12d. Sophieval ki lovaglunk. — 13d. A' Budai Zsidó. Dél után lóháton ki. — 14 d. A Postamester praesentálja a' Lőkésiek 60 frttal megterhelt 's valahol a' Postán feltört levele boritékját. Dél után Mhfalvára Osváthnéhoz. 17d. Osváth Úr itt. 19. Sophie ma először Keserűbe. —

20d. Sárosiné visszaküldi leveletem. Buczynak első levele. — 21d. lovagolni a tisztavíz felé. — 23d. Ebéd Vajda. Ott Margitai. Dobozy Mhnének Edvárd fija születik. — 24d. Dél után Váradra. Baranyi József ajándékkal jó. Sophie itt érzi meg keble' gyümölcset, a' Dienes kandallója mellett. — 25d. Sophie gyónni. Általjárja a' hideg. Estve én Hodosinéhoz, Rhédeihez, Domokos Jakabnéhoz. — 26d. Délig a' Gyűlésben. Sophieval a' Püspökhöz; ott Bogáthi Pál. — Beóthynél, Hodosinál, Tiszánál, Domokosnénál. 27d. Manczi Úzát, kit soha nem látott, megismeri a' nálam lévő képről. — 28d. Semlyénbe. Jó Halmágyi László 's a' Batsányi levele retour.

Aprilis 3d. A' fakó kanczám a' Rhédey Fer. csődörétől egy fakó csődört ellett. Alonzonak neveztem el. 8d. 9 eke; 9d. 15; — 10d. 10 eke szánt. — 12d. Ma szállal-meg a' béka. Antal inas el. — 13d. Katkó el. — 14d. Húsvét. Sophie templomba Keserűbe. 15. Badart a' bor mellett csaknem halálra kínozzák. Miklós jó. A' B. Wécsey Miklósné halálának híret hozza a' Grofné levele. — 18d. Sophie't a' borjús Homály nevű tehén megtürköli, de sérelem nélkül. — 22d. Zi István behajtja a' Debreczeni vásárra a' két ökröt. Megrészegszik; eldől; a' két ökör elvész, de megtalálkozik. — 23d. Érkezik a' Kis János szép epistolája. Ragályi Tamás' első levele. 25d. Diószeghi Sámuel Debr. meghal. 27d. Ungvári Saláta György és Váradí Grunzó Muzsikus czigányok. Estve meglett a' Kóra, a' Luczi kanczám leánya. Magassága más nap reggel 3". $\frac{1}{2}$ ' 29d. Péchy Imre Úr jó a' Kövér és Dobsa dolgába felhányni a' leveleket. 30d. mégyen. Ki vele a' ménésre.

1. Csörgő Pál, 's 2d. Apr. Cons. Luby Károly †.

Május 1. Indulunk Kázmérba. Lúgos. Mihálydi. 2d. — Gróf Török Józsefnek, a' Sophie' testvér bátyjának, lakodalma Báro Wécsey Máriával Kassán. Nyiregyházán öszvejevünk Gróf Klobusiczky Ferencznével, szül. Gr. Viczay . . . . . val. Tokaj. — Kér . . . . . 4d. Ruzska. — 6d. Kassára. Rettlnél. 7d. A' Püspöknél. 8d. Kázmér. — 10d. Sophie rosszul; sír. 11. a' Gróf Kassára. A' kedvest a' tarka Luzsinszky, a' derest a fekete. — 14d. Pepi feleségestül. 15d. Sophie napja. 17d. Pepi is én is el Kázmérból. Patak, Szeghi; — 18d. Nyiregyháza, Mihálydi. 19. Acsád, Semlyén. — 20d. Asszonyám Váradról. Utánna Ormós Antal Vármegyei Assessor. — 21d. Consil. Lónyai László †. 27d. Franz Sibóra a' Luczival és Kórával. 28d. Levél Sophietől. — 29d. Theresit és Vinczét küldöm Kázmérba. 30d. Ma hágja meg Cicero a szürke Spanyol csődör, Zsibón a' Luczit. Fried jelenti, hogy kezénél van az 500 ftom.

Június 2d. Pünkösöd Innepe. Asszonyám Templomba. Erzi utánam jó nézni, ha nem Péchy Sándornéhoz megyek e? 3d. Dobsa Fő-Curátor lesz. — 4d. Asszonyám indul Regmeczre. Kövér Imrénél hágy nekem egy levelet, mellyet ez nekem csak 7dben ad-meg. Ma írom a' Krakкаи Orthographia elibe a' Praefatiót. Franz jó Sibórol, 's hozza a B. Wesselényi Miklós levelét. 5d. Nagy Gábor Úr, a' ki Májusnak . . . . . tartotta lakadalmát Lukács Jeanettel, nálam. 8d. Nagy Gábor úr vissza Debreczenbe. Az Eccl. Gyűlése azt végzi, hogy a' templom'

falát ki kell döjteni. Kifizetem a' Postaköltségemet, mely Febr. 1-ső napja olta máig térszen 25 f. 58 xrt. — *20dik* Juniusig Semlyénben és a' Kólyihegyen többnyire Sylvesternek a Grammaticáját készítem. Ekkor nap jő Vincze Kázmérból, 's hoz egy fatalis levelet Asszonyámtól execratiókkal rakva, 's szitkokkal. Irja a' Grófné is, hogy a' Gróf mint járt midőn vévén az én Péter Bátyámnak szöllő levelemet Regmeczre általment, hogy Asszonyámmal barátságosan szölljön. Én azonnal indulok Ujváros felé, hogy Miskolczon Gróf Józseffel legyek 's Kázmérba vigyem. *22d.* Ujvároson temették az Oskola Rectort, a' ki a' Hortobágyon csolnakázván Lónyai . . . kifordult a' csolnakból, 's odaveszett. Ott Szatthmáry Dániel Úrral ismerkedtem-meg. — *23d.* A' Polgári töltesen 257 étellel megterhelt szekér állott. Harmad napig is kéntelen voltam volna várakozni, míg átmehtek. Azért megfordúltam. Polgáriban a' fogadóban sem zab, sem széna, sem fű. Irtóztató vízarádás, millyet soha sem említene. Egy óráig mentem egy lovas kalauz után a' nádas tón. — *24d.* Nánáson öszveakadok a' Miskolczi Orosz Pappal Bukovszki Tódorral. Életet ment venni. 20 Rft adtam neki kölcsön. Éjtsz. Rakamaz. — *25.* Ebéd Patak; éjtsz. Kázmér. — *26d.* Francz veszekedik az inassal, azt vérbe keveri. Levonják. Eleresztem. — *27d.* Nemes legény, Gergely László, Lasztóczról szolgálatomba lép. — *29d.* Péter Pál napja; Méhraj és cseresznye. Nagy história. Péternek levelet írok. — *30d.* Péterhez. Ebédnél lelem Asszonyámat és Józsit. Péter előmbe adja szóval az Asszonyám propositióit. Én Pepihez Ujhelybe. Onnan írok Péternek, hogy adja ki írásban a' propositiókat. Sophiet ismét killelte a' hideg.

ad notam 25. 27. 29.

item 1. Jul. —

Július 1d. Daykának verseit purizálom. *2d.* Sophiet másodízben kileli a hideg. — *3d.* A Regmeczi kocsis hozza a' Péter levelét, és az Asszonyámét Péterhez. Felelek modestiával, de egész resolutióval. A Grofné Szilváásra ment. — *4.* Sophiet 3-szor leli a hideg. — *5.* Én hánytatót. D'Ellevaut jő a' Moszkva katona inassal. — *7d.* Két órakor Ruszka felé. — *8d.* Csobádon hálók. — *9d.* Salczai fogadó. Miskolczi Nagy János káplár Dobozy Lajos alatt szolgált. — Miskolcz Dr. Rác Gróf Józsefnél, Filszki Ur és Theresa leánya. — *10d.* Mrazekné és Quirschfeldné. Szatthmáry Mihály Pesti Prókátor Ur. Molnár Chirurgus és Barkasi. — Ragályi István és János. Bárány és a' Mindszenti Plebánus Brezoviczai Horváth Bugariu Gáspár. *11d.* éjtsz. a folyásnál. *12d.* Ujváros mellett Péchy Imre szembe jő velem. Semseyhez ment. — *17d.* Mihályfalvára, Rhédey Lajos miatt, a' ki a' Kötélverő Mihály és Béres András tehene dolgában ki van küldve. Megegyeznek a' felek, elrettenvén a' Rh. előadásától. A' Vármegye Archivuma bizonyág ezen istentelenül vitt dologban. — *19d.* József királyfi s Palatinus, Debrből érkezik, 's a' nagy nyárfán túl mintegy 100 lépésnyivel az árnyékban lovakat fognak szekerebe. Riethaller Kánonok köszöntötte meg. A' Herczban Károlyba, 's onnan Máramarosba. Kővér Imrével Álmosdra P. Imréhez.

— 21 d. Erzsók Asszonyt felpozám a' spionkodásért. — Vincze kocsisomat Asszonyám eltiltja, hogy Kólyról haza ne merjen jönni. Én ezt nem tudván, 22d. Mihályt utánna küldöm, 's jön 23d. A' sok eső miatt csak ma kezdenek aratni. 25-ig arattatok. 26. és 27d. Kötöz-
tetek. 31d. sietek Kázmérba, közelítvén a' Sophie lebetegedése. Kóvér Imre Bátyám száz Rftot ad költsön.

Közli: DÉKÁNI KÁLMÁN.

ADATOK A GYÖNGYÖSY-CSALÁD TÖRTÉNETÉHEZ.

(Befejező közlemény.)

III.

Idősbik Gyöngyösy János Testámentom Levele.

Én Ungvár vármegyében Ungvárath Lakozó Gyöngyösy János, megemlékeztvén az én halandó vóltomról, noha az Ur Istennek bölts gondviselésébül, midőn számos esztendő vóltomra is még erős, egészséges, és türhető allapottal áldott meg, de minthogy nyilván való dolog az, hogy nintsen semi az embereknél bizonyosabb dolog, minthogy minden embernek bizonyosan meg keletik halni, de mikor és melly napon, igen bizonytalan. Annak okáért mig az Ur Isten anyira való erőt és időt engedett, mostan akarom édes gyermekeim közöt Istentől énnékem adatott kitsiny javaimról rendet és dispositiot tenni, mely rend szerint így következik:

Elsőben is midőn az Ur Isten engemet ez Világból kiszólit és az én bóldog órámat elhozza, Lelkemet ajánlom az én Idvezítő Jézus Xtusomnak szentséges kezében, Testemet pedig az ő Anyának az földnek, úgy hogy az én rendemhez képest hagyom az én Testemet eltemetetni.

Másoszor. Kivánom megemlékezzenek az én szent kereszténségben is nevelendő gyermekim keresztényi Tisztekrül és hivatalyokrul tudván azt, hogy Isten félelemben és Atyafi szeretetben neveltetnenek, azért mindenek felett Istenes életben gyakorollyák magokat, egymást szeressék, egymást betsülyék, hogy Istentől áldást, az emberektől ditséretet várjanak a fejekre.

Harmaszor. Az fiamnak Gyöngyösy Janosnak pénzbeli részét kiadtam, melly már kezénél is vagon; ugymint harmatfél ezer forintot. Lakó helyül hagyom az Eperjesi kőházat. *De az kisebbik fiamot is Gyöngyösy Istvánt ki nem rekesztem belőle, azon házban harmadrésze övé légyen.*

Negyedszer. Az én fiamnak *Ferencz*-nek is hagyok pénzbeli részt harmatfél ezer forintokat. Lakóhelyül az Jenkei udvart Jenkén való pusztá helyekel, az alsó németi Portzioval együt és az Zeleméri nagy Anyokról maradtott szőlőkkel együtt. *Gyöngyösy Lászlónak* aszerint hagyok harmatfél ezer forintokat, az mit el nem költött oda az maga részibül Német Országban, küldöttem már a maga részibül neki száz